

บทที่ 4

ความคิดเรื่องชีวิต หน้าที่ และประวัติศาสตร์แบบฟาสซิสต์

ความคิดเรื่องชีวิต (conception of life) หน้าที่ของชีวิต (duty) และประวัติศาสตร์ (historical) แบบฟาสซิสต์ เป็นองค์ประกอบทางความคิดองค์ประกอบหนึ่ง ที่เชื่อมโยงจากองค์ประกอบทางความคิดเรื่องจิตวิญญาณ และมีความเกี่ยวข้องกับการอธิบายพฤติกรรมหรือการกระทำของมนุษย์ตามแบบฟาสซิสต์ ซึ่งจะเป็นการขยายความรู้เกี่ยวกับแนวคิดฟาสซิสต์ได้ชัดเจนมากขึ้น ดังจะได้อธิบายต่อไปนี้

4.1 ชีวิตแบบฟาสซิสต์

4.1.1 ความหมายของชีวิตแบบฟาสซิสต์

ชีวิตแบบฟาสซิสต์ เป็นทั้งการเคลื่อนไหวทางจิตวิญญาณ และยังเป็นภาคแสดงของการเคลื่อนไหวทางจิตวิญญาณแบบฟาสซิสต์ อีกด้วย เหตุที่กล่าวว่าชีวิตแบบฟาสซิสต์ก็คือการเคลื่อนไหวทางจิตวิญญาณนั้นเป็นเพราะ จิตวิญญาณหนึ่ง ๆ เมื่อเกิดขึ้นแล้ว จิตวิญญาณนั้นสามารถที่จะคิด พัฒนา ปรับปรุง ตัวเองต่อไป ภายใต้หลักการของความคิดหนึ่ง ๆ และความคิดอื่นที่เข้ามาแทนที่ในช่วงเวลาต่อมาได้ดังเช่นสิ่งมีชีวิตทั่ว ๆ ไป ในส่วนของความหมายที่ว่า ชีวิตแบบฟาสซิสต์ เป็นภาคแสดงของการเคลื่อนไหวทางจิตวิญญาณ ก็เนื่องจากว่า การเคลื่อนไหวทางจิตวิญญาณ เป็นตัวผลักดันให้เกิดหน้าที่บางอย่างซึ่งชีวิตจะต้องดำเนินไปตามนั้น กล่าวคือ ภายใต้การเคลื่อนไหวทางจิตวิญญาณ ชีวิตจะแสดงบทบาทที่สอดคล้องหรือดำเนินไปตามหลักการแบบฟาสซิสต์ บทบาทดังกล่าวมีเนื้อหาอยู่ที่การเสียสละตนเอง ด้วยการละทิ้งผลประโยชน์ส่วนตนเพื่อส่วนรวม และการกระทำตามบทบาทเช่นนี้ ถือได้ว่าเป็นการกระทำตามหน้าที่ของชีวิตแบบฟาสซิสต์ ซึ่งเป็นชีวิตที่ถูกยกระดับให้สูงส่ง (higher life) กว่าชีวิตทั่ว ๆ ไป

การอธิบายบทบาทของชีวิตตามความหมายข้างต้น มีฐานความคิดที่สนับสนุนอยู่เบื้องหลัง นั่นก็คือ ความคิดแบบอินทรีย์ (organic conception) ซึ่งเป็นความคิดที่มองสังคมในรูปแบบของสิ่งมีชีวิตที่ประกอบด้วยระบบและอวัยวะต่าง ๆ ซึ่งแม้ว่าระบบและอวัยวะเหล่านี้จะทำหน้าที่เฉพาะแตกต่างกัน แต่ก็มีความสัมพันธ์เชื่อมโยงในลักษณะที่ต้องอาศัยพึ่งพาซึ่งกันและกัน อยู่ภายใต้ชีวิต ซึ่งมีหน้าที่ในการรักษาความสัมพันธ์นั้นไว้ ด้วยเหตุนี้ ชีวิตจึงเป็นสิ่งที่ความคิดแบบอินทรีย์ให้ความสำคัญเป็นอย่างมาก โดยที่ความสำคัญของระบบและอวัยวะต่างๆ จะมีขึ้นในตัวเองได้ ก็ต่อเมื่อหน้าที่เฉพาะของตนถูกนำมาพิจารณาในฐานะที่เป็นส่วนขยายของหน้าที่ในการขับเคลื่อน

หรือรักษาไว้ซึ่งทั้งชีวิต ในขณะที่ระบบและอวัยวะเหล่านั้น จะไม่มีความสำคัญเลยหากหน้าทีนั้น ถูกนำมาแยกพิจารณาออกเป็นส่วน ๆ เช่นเดียวกับความคิดของมุสโสลินีที่ว่า

...ความคิดเกี่ยวกับรัฐไม่สามารถมีขึ้นได้โดยไม่มีพื้นฐานของความคิดเกี่ยวกับชีวิต แม้แต่ปรัชญาหรือสัญชาตญาณซึ่งเป็นระบบของความคิดที่เกี่ยวข้องภายในกรอบของตรรกศาสตร์หรือการเพ่งพิจารณาในภาพปรากฏหรือความศรัทธา แต่โดยทั่วไปแล้ว อย่างน้อยที่สุดที่เป็นไปได้ ก็ยังเป็นความคิดของโลกที่เกี่ยวกับอินทรีย์¹

ฟาสซิสต์นำความคิดแบบอินทรีย์ดังกล่าวมาใช้ในการอธิบายชีวิตและสังคมมนุษย์ กล่าวคือ ฟาสซิสต์มองว่า มนุษย์ไม่ได้เป็นสิ่งมีชีวิตที่ดำรงอยู่ได้ด้วยตัวเองภายใต้กฎธรรมชาติ (natural law) โดยไม่ต้องคำนึงถึงความสัมพันธ์ที่มีต่อคนอื่น ภายใต้กฎธรรมชาติดังกล่าว การกระทำต่าง ๆ ของมนุษย์ แม้อาจจะอ้างว่าเกิดขึ้นจากการใช้ปัญญาและเหตุผล แต่ก็ถือว่าเป็นเพียงการใช้ปัญญาและเหตุผลของปัจเจกที่คิดคำนึงและแสวงหาแต่ความสุข อันหมายถึง ความพอใจหรือผลประโยชน์ที่สนองความต้องการแต่เพียงภายนอก ชั่วครั้งชั่วคราวเท่านั้น ซึ่งในที่สุดแล้ว ก็จะเป็นแรงผลักดันให้การดำเนินชีวิตเต็มไปด้วยความเหินแก่ตัว "... มีชีวิตที่เฉื่อยชา นำเวทนา กลายเป็นเหยื่อของผู้ที่แข็งแกร่งกว่า ..." และเป็นสิ่งมีชีวิตที่ไม่มีคุณค่าในตัวเอง " ...ดั่งเช่นสัตว์เลี้ยงทั้งหลายที่พอใจเพียงแต่อาหารและการเลียขู่ให้อ้วนพริ้ว ..." ²

สำหรับมุสโสลินีแล้ว

...ฟาสซิสต์ไม่ได้มองโลกแต่เพียงแค่วิวเห็น ซึ่งเป็นการมองแต่ทางด้านวัตถุ อันส่งผลให้มนุษย์กลายเป็นเพียงปัจเจกที่ยืนหยัดอยู่อย่างโดดเดี่ยว คำนึงถึงแต่ตนเอง และถูกรอบงำโดยกฎของธรรมชาติ ซึ่งเป็นแรงผลักดันตามสัญชาตญาณให้พวกเขาใช้ชีวิตตามความพอใจของตนเอง และพึงพอใจกับความสุขเพียงชั่วครั้งชั่วคราว...⁴

แต่ชีวิตแบบฟาสซิสต์เป็นชีวิตที่ตระหนักรู้ถึงปัญหาของการดำเนินชีวิตอย่างเหินแก่ตัวตามธรรมชาติดังที่ได้กล่าวไว้ข้างต้น ซึ่งทำให้ชีวิตกลายเป็นสิ่งที่ไม่มีคุณค่า และอาจจะนำไปสู่ความตายได้

¹ Benito Mussolini, *The Doctrine of Fascism*, Pp.7-8. หรือ ดูภาคผนวก ก หน้า 115.

² Ibid., p.42. หรือดูภาคผนวก ก หน้า 137.

³ Ibid., p.21. หรือดูภาคผนวก ก หน้า 123.

⁴ Ibid., p.8. หรือดูภาคผนวก ก หน้า 115.

ดังนั้น เพื่อไม่ให้เกิดปัญหาเช่นนี้ ชีวิตจะต้องพัฒนาเจตจำนงสู่อำนาจ (will to power) ไปสู่สิ่งที่ดีกว่าเดิม นั่นก็คือการผลักดันตนเองให้สูงส่งกว่าการเดินตามกฎของธรรมชาติโดยทั่วไป แต่เพราะชีวิตของปัจเจกไม่ได้เป็นอิสระต่อกัน หากแต่ดำรงอยู่ภายใต้ความสัมพันธ์ที่สลับซับซ้อนระหว่างกัน โดยที่การกระทำของปัจเจกผู้หนึ่ง จะต้องส่งผลกระทบต่อผู้อื่นอย่างหลีกเลี่ยงไม่ได้ ชีวิตแบบฟาสซิสต์ ซึ่งต้องพัฒนาตนเองตามหลักการแบบฟาสซิสต์ จึงจำเป็นต้องอาศัยบางสิ่งบางอย่างที่มีพลังมากเพียงพอต่อการรักษาความสัมพันธ์ระหว่างมนุษย์เอาไว้ได้ และสิ่งนั้นจะต้องเป็นสิ่งที่อยู่เหนือกว่าความสุขโดยทั่วไปภายใต้กฎธรรมชาติ สิ่งที่ถูกกล่าวถึงก็คือ ‘กฎของศีลธรรม’ (moral law) ซึ่งมีเนื้อหาอยู่ที่ การมีเป้าหมายเพื่อศักดิ์ศรีและยับยั้งการดำเนินชีวิตตามกฎธรรมชาติของมนุษย์ที่แสวงหาแต่ความสุขหรือความพึงพอใจให้กับตนเอง อันเป็นสิ่งที่คิดค้นด้วยมาตั้งแต่กำเนิด ในขณะที่เดียวกัน ก็มีความสามารถในการบังคับให้มนุษย์กระทำเพื่อส่วนรวม ซึ่งนำไปสู่การสร้างสามัคคีให้เกิดขึ้นภายในกลุ่มของตน ดังที่มุสโสลินีกล่าวไว้ว่า

...ฟาสซิสต์ไม่ได้มองมนุษย์เพียงในฐานะปัจเจก แต่รวมถึงระดับชาติ และรัฐ ซึ่งเชื่อมโยงพวกเขาไว้ด้วยกฎของศีลธรรม ที่มีทั้งจารีตประเพณี และภาระหน้าที่ในการยับยั้งสัญชาตญาณดิบของมนุษย์ ไม่ให้เข้าใกล้วงล้อแห่งความพึงพอใจ ด้วยการสร้างชีวิตที่สูงส่งขึ้น และกำหนดหน้าที่ให้กับชีวิตที่เป็นอิสระจากเวลาและสถานที่ ซึ่งปัจเจกจะกระทำได้โดยการเสียดสละตนเองด้วยการละทิ้งผลประโยชน์ส่วนตน และโดยความตาย ที่สามารถเข้าถึงการดำรงอยู่ของจิตวิญญาณอันบริสุทธิ์ได้ ในค่านิยมของมนุษย์ผู้นั้น เช่นเดียวกับที่มีอยู่ในมนุษย์ทั่วไป⁵

กฎศีลธรรมที่มีอยู่ในสังคม ที่รู้จักกันทั้งในรูปของจารีตประเพณีของสังคม และภารกิจหน้าที่ตามแบบฟาสซิสต์ จึงเป็นหลักฐานที่สะท้อนให้เห็นถึงความสูงส่งของการพัฒนาชีวิต ในการสกัดกั้นสัญชาตญาณตามธรรมชาติของคนเพื่อส่วนรวม ซึ่งเปรียบได้กับกฎข้อบังคับ หรือหลักเกณฑ์ล่องหนขั้นสูงที่สังคมมนุษย์สร้างขึ้น และได้กลายเป็นมาตรฐานทางจริยธรรมในการตัดสินใจกระทำและกิจกรรมทั้งหลายของมนุษย์ในสังคมที่มีความสัมพันธ์ระหว่างกันด้วย

จากฐานความคิดทั้งหมดข้างต้น การที่จะพัฒนาชีวิตของตนเองไปสู่ชีวิตที่สูงส่งกว่าชีวิตอื่นๆ ไปให้ได้นั้น คนผู้นั้นต้องพิจารณาถึงศักยภาพในการพัฒนาตนเองควบคู่ไปกับการคิดคำนึงถึงผลประโยชน์ของส่วนรวม ในฐานะที่ตัวของเขาเป็นส่วนหนึ่งของความสัมพันธ์ระหว่างมนุษย์ทั้งหลายที่รวมกันเป็นสังคม อันได้แก่ ชาติ และรัฐ การคำนึงถึงส่วนรวมดังกล่าวนี้ ทำให้เขาต้องดำเนินชีวิตตามจารีตประเพณี และภาระหน้าที่ในการเสียดสละและละทิ้งความสุขหรือ

⁵ Ibid., p.8. หรือดูภาคผนวก ก หน้า 115 – 116.

ผลประโยชน์ของตัวเองเพื่อส่วนรวม ด้วยคำอธิบายนี้ได้แสดงให้เห็นว่า ในการกระทำหรือการ แสดงออกของมนุษย์ผู้หนึ่ง แม้เขาจะอ้างหรือได้รับการยกย่องหรือได้รับการสรรเสริญจากคน ทั่วไปว่าเป็นการกระทำโดยเสียสละและละทิ้งผลประโยชน์ของตนเอง แต่เมื่อสืบค้นเข้าไปถึง ความคิดในเบื้องลึกของเขาแล้วกลับพบว่า เป็นเพียงการเสียสละเพียงเพื่อผลประโยชน์ของตนเอง หรือเพื่อผู้ใดผู้หนึ่ง หรือกลุ่มคนกลุ่มหนึ่งเท่านั้น โดยที่ไม่ได้คำนึงถึงส่วนรวมทั้งหมด การกระทำ เช่นว่านี้ก็ไม่ใช่การเสียสละและละทิ้งผลประโยชน์ของตนเองตามกฎหมายศีลธรรมอย่างแท้จริงตาม แนวคิดฟาสซิสต์

เมื่อชีวิตแบบฟาสซิสต์ เป็นชีวิตที่ต้องดำเนินไปตามจารีตประเพณี และภารกิจในการ เสียสละ และละทิ้งผลประโยชน์ (ความสุข) ของตนเองเพื่อส่วนรวม อันได้แก่ ชาติ และรัฐ การ กล่าวถึง ชาติ และรัฐ โดยนัยนี้ จึงแสดงให้เห็นถึงภาคของการรวมตัวกันของมนุษย์ที่แยกออกจาก มนุษย์ในภาคของปัจเจก ซึ่งภาคของการรวมตัวกันของมนุษย์นี้ มนุษย์ผู้หนึ่งจะสามารถเติบโต พัฒนา หรืออาจจะสูญสลายไปก็ได้ ขึ้นอยู่กับมนุษย์โดยรวมทั้งหมด ดังนั้น สำหรับฟาสซิสต์แล้ว ‘ชีวิต’ จึงไม่ได้มีความหมายเพียงชีวิตของจิตวิญญาณ ดังที่ได้กล่าวไว้ในตอนต้น และก็ไม่ใช่ว่าสิ่ง ที่ถูกพิจารณาเกี่ยวข้องกับชีวิตของปัจเจก เพียงเท่านั้น แต่ชีวิตยังหมายความรวมถึง ชีวิตของชาติ และ ชีวิตของรัฐ ด้วย ซึ่งชีวิตทั้ง 4 ส่วนนี้ มีความสัมพันธ์ในลักษณะที่ต้องดำเนินควบคู่ไปด้วยกัน กล่าวคือ ในการพัฒนาชีวิตของคนนั้น ปัจเจกจำเป็นที่จะต้องคำนึงถึงตนเองในฐานะที่เป็นส่วนหนึ่ง ของชีวิตของชาติ และชีวิตของรัฐ หรือกล่าวอีกนัยหนึ่งก็คือผลประโยชน์ที่ชาติ และรัฐ จะ ได้รับ ซึ่ง การพัฒนาเพื่อยกระดับชีวิตของปัจเจก ไปสู่ชีวิตที่สูงส่งกว่าสัญชาติญาณตามธรรมชาติเช่นนี้ ก็จะเป็น การยกระดับชีวิตของรัฐ และชีวิตของชาติ ให้สูงส่งขึ้นด้วย ในทางตรงกันข้าม หากชีวิตของ ปัจเจกคิดถึงแต่ความสุขและผลประโยชน์ของตนเอง โดยไม่ได้พัฒนาตนเองด้วยการคำนึงถึง ผลประโยชน์ของชีวิตของชาติ และชีวิตของรัฐ ชีวิตของชาติ และชีวิตของรัฐ นั้น ๆ ก็จะตกต่ำ จน ในที่สุดแล้ว ก็จะทำให้ชีวิตของปัจเจกนั้นล่มสลายตามไปด้วย ทั้งนี้ สิ่งที่อยู่เบื้องหลังคอยผลักดัน ให้ชีวิตดำเนินไปตามจารีตประเพณี และภารกิจ ดังกล่าว ก็คือจิตวิญญาณ ซึ่งในบทที่แล้ว ผู้ศึกษา ได้วิเคราะห์โดยจำแนกออกเป็น 3 ส่วน ได้แก่ จิตวิญญาณของมนุษย์ในระดับปัจเจก จิตวิญญาณ ของมนุษย์ในระดับชาติ และจิตวิญญาณของมนุษย์ในระดับรัฐ เมื่อชีวิตหนึ่ง ๆ จำเป็นต้องอาศัยจิต วิญญาณระดับนั้น ๆ ในการผลักดันให้การดำเนินชีวิตเป็นไปตามนั้น ชีวิตของปัจเจกจึงเป็นภาค แสดงของจิตวิญญาณของมนุษย์ในระดับปัจเจก เช่นเดียวกับชีวิตของชาติซึ่งเป็นภาคแสดงของจิต วิญญาณของมนุษย์ในระดับชาติ และชีวิตของรัฐที่เป็นภาคแสดงของจิตวิญญาณของมนุษย์ในระดับ รัฐ นั่นเอง

4.1.2 องค์ประกอบและลักษณะของชีวิตแบบฟาสซิสต์

การศึกษาในหัวข้อนี้ ผู้ศึกษาอาศัยความหมายของชีวิตแบบฟาสซิสต์ในประเด็นเรื่องกฎศีลธรรม ที่ได้อธิบายไว้ในหัวข้อที่ผ่านมา วิเคราะห์ให้เห็นองค์ประกอบของชีวิตแบบฟาสซิสต์ ซึ่งสามารถแบ่งได้เป็น 2 ส่วน คือ ส่วนแรก องค์ประกอบภายนอก เชื่อมโยงจากประเด็นเรื่องกฎศีลธรรมในส่วนของจารีตประเพณีของสังคม และส่วนที่สอง องค์ประกอบภายใน เชื่อมโยงจากประเด็นเรื่องกฎศีลธรรมในส่วนของภารกิจหน้าที่แบบฟาสซิสต์

องค์ประกอบภายนอกของชีวิตแบบฟาสซิสต์ คือ องค์ประกอบที่อยู่ภายนอกชีวิต แต่ก็มีความสัมพันธ์ในฐานะที่เป็นส่วนหนึ่งของชีวิต กล่าวคือ ชีวิตมีบทบาทในการเป็นผู้สร้างองค์ประกอบเหล่านี้ และในขณะเดียวกัน องค์ประกอบดังกล่าว ก็เป็นส่วนประกอบในการดำเนินชีวิตแบบฟาสซิสต์ภายใต้กรอบของจารีตประเพณีในสังคม ซึ่งถูกสร้างขึ้นจากความสัมพันธ์ระหว่างชีวิตและองค์ประกอบของชีวิตด้วย องค์ประกอบภายนอกเหล่านี้ ประกอบด้วย คุณค่าทางวัฒนธรรม และคุณค่าในการทำงาน สำหรับคุณค่าทางวัฒนธรรม มุสโสลินีได้ขยายความว่าเป็นคุณค่าทางวัฒนธรรมในทุก ๆ รูปแบบ อันได้แก่ ศิลปะ, ศาสนา, และวิทยาศาสตร์ ส่วนคุณค่าในการทำงาน ซึ่งแสดงออกผ่านทาง เศรษฐกิจ, การเมือง, จริยธรรม, และภูมิปัญญา นั้น เป็นเรื่องของภารกิจที่มนุษย์สามารถเอาชนะธรรมชาติและสร้างโลกในแบบของตนเองได้

ดังความตอนหนึ่งว่า

...ฟาสซิสต์รับรู้ได้ว่าชีวิตคือการต่อสู้ ซึ่งเป็นความจำเป็นของมนุษย์ที่จะต้องเอาชนะได้ด้วยตัวเองด้วยสถานะที่น่ายกย่อง ซึ่งทำได้โดย...จำกัดตนเอง...ด้วยคุณค่าทางวัฒนธรรมระดับสูงในทุกๆ รูปแบบ (ศิลปะ, ศาสนา, วิทยาศาสตร์) และความสำคัญของการศึกษา ต่อจากนั้นก็ด้วยแก่นของคุณค่าในการทำงาน โดยภารกิจที่มนุษย์ควบคุมธรรมชาติและสร้างโลกของตนเองขึ้นมา (เศรษฐกิจ, การเมือง, จริยธรรม, และภูมิปัญญา)⁶

ในส่วนขององค์ประกอบภายในของชีวิตแบบฟาสซิสต์ นั้น เนื่องจากว่า

ความคิดของฟาสซิสต์ที่เกี่ยวกับชีวิตก็เป็นความเชื่ออย่างหนึ่ง ซึ่งมนุษย์ถูกพิจารณาในด้านความสัมพันธ์ภายในของพวกเขาที่มีต่อกฎที่อยู่สูงขึ้นไป ที่

⁶ Ibid., pp.8-9. หรือดูภาคผนวก ก หน้า 116.

พัวพันกับเป้าหมายของเจตจำนงที่อยู่เหนือปัจเจก และยกระดับพวกเขาให้มี
จิตสำนึกในฐานะสมาชิกของสังคมแห่งจิตวิญญาณ...⁷

โดยอาศัยคำอธิบายข้างต้น เราจะพบว่า องค์ประกอบภายในของชีวิตแบบฟาสซิสต์
ประกอบไปด้วย จิตสำนึก และความสามารถ จิตสำนึกเป็นองค์ประกอบหนึ่งที่อยู่ภายในชีวิต และ
เป็นกระบวนการที่เกิดขึ้นเป็นขั้นตอน ภายใต้การกำกับของเจตจำนงซึ่งถูกกระตุ้นและผลักดัน โดย
จิตวิญญาณแบบฟาสซิสต์ ขั้นตอนดังกล่าวเริ่มต้นจากจิตสำนึกของตนเองในฐานะสมาชิกหนึ่งที่อยู่
ในสังคม ที่มีความสัมพันธ์กับกฎบางอย่างที่สูงกว่ากฎธรรมชาติ และเป็นกฎที่แฝงไว้ด้วยเจตจำนง
ที่อยู่เหนือปัจเจกทั่วไป ขั้นตอนต่อมาคือการมีจิตสำนึกที่ตระหนักรู้ว่าการจะพัฒนาชีวิตให้สูงส่ง
ได้ ชีวิตทั้งหมดในสังคมจะต้องขับเคลื่อนไปด้วยกัน และในขั้นตอนสุดท้ายก็คือจิตสำนึกในการ
บังคับตนเองให้คำนึงถึงหน้าที่ตามกฎศีลธรรมอันเป็นผลมาจากการตระหนักรู้ในจิตสำนึกก่อนหน้า
นี้ สำหรับองค์ประกอบในเรื่องของความสามารถ เป็นองค์ประกอบที่เกิดขึ้นตามมาจากการมี
จิตสำนึก ได้แก่ ความสามารถในการสกัดกั้นสัญชาตญาณตามธรรมชาติ และความสามารถในการ
ทำหน้าที่ของตนเองตามกฎของศีลธรรม

องค์ประกอบภายในและภายนอกเหล่านี้ แสดงให้เห็นลักษณะของชีวิต ที่สัมพันธ์กับ
ความหมายของชีวิตแบบฟาสซิสต์ กล่าวคือ สำหรับชีวิตแบบฟาสซิสต์ องค์ประกอบทั้งหลายที่ได้
กล่าวไว้ข้างต้น จะต้องมุ่งไปสู่การเสียสละและละทิ้งผลประโยชน์หรือความสุขความพึงพอใจ
ส่วนตัว เพื่อผลประโยชน์ของส่วนรวม อันเป็นสิ่งที่ตรงกันข้ามกับการใช้สัญชาตญาณตาม
ธรรมชาติของตน และด้วยเหตุที่ชีวิตจะต้องกระทำในสิ่งที่ขัดแย้งกับธรรมชาติ การใช้ชีวิตจึงไม่ใช่
เรื่องที่เป็นไปได้ได้ง่าย ๆ สบาย ๆ สอดคล้องกับธรรมชาติ แต่การกระทำต่าง ๆ ที่เกิดขึ้น จำเป็นที่
จะต้องใช้ความพยายามอย่างมากถึงจะสามารถต่อสู้เอาชนะธรรมชาติได้

...คั้งนั้น ชีวิตตามความเห็นของฟาสซิสต์ก็คือสิ่งที่จริงจัง, เกร็งครัด, และ
เข้มงวด การแสดงออกทั้งหมด ดังกล่าวนี้อยู่บนโลกที่ได้รับการสนับสนุน
โดยพลังทางศีลธรรม และขึ้นต่อความรับผิดชอบทางจิตวิญญาณ ชาวฟาสซิสต์
รังเกียจชีวิตที่ ‘สบาย’⁸

กล่าวอีกนัยหนึ่งก็คือ ชีวิตแบบฟาสซิสต์เป็นชีวิตที่ต้องมีวินัย สามารถบังคับตนเองได้
ลักษณะของชีวิตเช่นนี้ จึงต้องมีลักษณะที่จริงจัง เกร็งครัด และเข้มงวด ต่อทุก ๆ กิจกรรมหรือการ
กระทำ เพื่อสกัดกั้นธรรมชาติที่เห็นแก่ประโยชน์และความสุขส่วนตน และตั้งใจที่จะกระทำเพื่อ

⁷ Ibid., p.9. หรือดูภาคผนวก ก หน้า 116.

⁸ Ibid., p.9. หรือดูภาคผนวก ก หน้า 116.

ส่วนรวม ซึ่งทั้งหมดนี้เป็นสิ่งที่เกิดขึ้นจากจิตวิญญาณที่รับรู้ถึงหน้าที่ในการเสียสละตนเองอย่างลึกซึ้ง นั่นเอง

4.2 หน้าที่ของชีวิตแบบฟาสซิสต์

คำว่า “หน้าที่” (duty) ในการอธิบายภายใต้หัวข้อนี้ ไม่ได้หมายความถึงการทำหน้าที่ตามบทบาทอาชีพและสถานะที่มนุษย์แต่ละคน มีต่อกลุ่มหรือสังคม แต่มีความหมายในแง่ที่ว่า เป็นการแสดงออกของเจตจำนงภายในตัวมนุษย์ทุกคน ที่ยึดมั่นต่อการทำหน้าที่ตามเนื้อหาของจิตวิญญาณแบบฟาสซิสต์อันเปรียบเสมือนกฎสากล หน้าที่จึงเป็นตัวการที่คอยกำกับให้ชีวิตโดยทั่วไปต้องพัฒนาตนเองตามกฎของศีลธรรม ด้วยการละทิ้งผลประโยชน์หรือความสุขส่วนตัวเพื่อส่วนรวม “... โดยไม่มีการกระทำใดที่จะสามารถหลบเลี่ยงหรือเป็นข้อยกเว้นจากการตัดสินใจโดยกฎศีลธรรมนี้ได้ ...”⁹ และด้วยเหตุที่หน้าที่เป็นการแสดงออกของเจตจำนงภายในตัวมนุษย์ การทำตามหน้าที่จึงถือเป็นเหตุผลในการดำรงอยู่ของชีวิตแบบฟาสซิสต์ด้วย

ทั้งนี้ ผู้ศึกษาสามารถแบ่งการอธิบายความคิดเรื่องหน้าที่ของชีวิตแบบฟาสซิสต์ ออกได้เป็น 2 ส่วน ได้แก่ หน้าที่โดยทั่วไปของชีวิตแบบฟาสซิสต์ และความคิดที่สนับสนุนหน้าที่ในการต่อสู้และปฏิวัติ

4.2.1 หน้าที่โดยทั่วไปของชีวิตแบบฟาสซิสต์

หน้าที่โดยทั่วไปของชีวิตแบบฟาสซิสต์ เป็นหน้าที่ที่ชีวิตแบบฟาสซิสต์ทุก ๆ ชีวิตจะต้องมีจิตสำนึกที่จะกระทำเพื่อพัฒนาตนเองไปสู่ชีวิตที่สูงส่งตามหลักการแบบฟาสซิสต์ หน้าที่ดังกล่าวก็คือ การทำตามกฎศีลธรรม อันได้แก่ การทำตามจารีตประเพณีและภารกิจหน้าที่แบบฟาสซิสต์ เพื่อสกัดกั้นสัญชาตญาณตามธรรมชาติของมนุษย์ทั้งความสุข ความพอใจ และการเห็นแก่ประโยชน์ส่วนตัว ให้หันมาคิดคำนึงและกระทำเพื่อส่วนรวม ซึ่งผลจากการทำตามกฎศีลธรรมนี้ จะเป็นประโยชน์ต่อผู้อื่นทั้งที่รู้จักใกล้ชิดและไม่รู้จัก ทั้งที่อยู่ในปัจจุบันและยังมีผลสืบเนื่องไปถึงผู้คนต่าง ๆ ที่มีชีวิตอยู่ในอนาคตด้วย จึงกล่าวได้ว่า การทำตามหน้าที่ถือเป็นการทำประโยชน์ให้กับสังคมโดยรวมทั้งหมด ดังที่มุส โสลินีกล่าวว่า

...ชีวิตตามที่ชาวฟาสซิสต์เข้าใจนั้นหมายถึง หน้าที่ในการยกระดับจิตใจ และการพิชิต ชีวิตจะต้องสูงส่งและเต็มเปี่ยม กล่าวคือ ชีวิตจะต้องอยู่เพื่อตัวเอง แต่

⁹ Ibid., p.9. หรือดูภาคผนวก ก หน้า 116.

เหนือสิ่งอื่นใดต้องอยู่เพื่อผู้อื่น ทั้งที่อยู่ใกล้ชิดและห่างไกล ทั้งที่อยู่ในปัจจุบัน และในอนาคต¹⁰

การทำหน้าที่ตามกฎศีลธรรมดังกล่าวข้างต้น กระทำได้โดยการปฏิบัติและต่อสู้ (struggle) ในลักษณะที่ครอบคลุมทุก ๆ การกระทำและกิจกรรมทั้งหมด ที่เกี่ยวข้องกับการสร้างความสุข หรือประโยชน์ส่วนตัว ตั้งแต่การต่อสู้กับตนเองทั้งทางด้านกายภาพ และภายใน รวมถึงการต่อสู้กับวัฒนธรรมและกิจกรรมทั้งหลายของมนุษย์ด้วย โดยการต่อสู้กับตนเองทางกายภาพ ก็คือการปรับเปลี่ยนการแสดงออกของคนให้เข้ากับหลักการแบบฟาสซิสต์ ซึ่งก็คือการสกัดกั้นการกระทำที่เห็นแก่ประโยชน์และความสุขของตนเอง และกระทำเพื่อส่วนรวม สำหรับการต่อสู้กับตนเองจากภายใน ก็คือการเปลี่ยนความคิดในทางศีลธรรม และปัญญาเหตุผล ที่มีอยู่ภายในตัวมนุษย์ ให้คำนึงถึงประโยชน์ส่วนรวม ในขณะที่การต่อสู้กับวัฒนธรรม จะเป็นการทำหน้าที่ที่ส่งผลต่อการเปลี่ยนแปลงวัฒนธรรมแบบเดิมที่สอดคล้องกับธรรมชาติที่เห็นแก่ตัวของมนุษย์ เพื่อสร้างวัฒนธรรมที่สูงส่งในทุกรูปแบบ ทั้งทางศิลปะ ศาสนา และความก้าวหน้าทางวิทยาศาสตร์ และใน ส่วนของการต่อสู้กับกิจกรรมทั้งหลายของมนุษย์นั้น ก็ได้แก่ การสร้างกิจกรรมทางเศรษฐกิจ กิจกรรมทางการเมือง การศึกษา ระบบจริยธรรม และภูมิปัญญา ให้เป็นไปในทางที่ส่งเสริมผลประโยชน์ของส่วนรวม เช่นเดียวกับที่มุสโสลินีอธิบายเอาไว้ว่า

...ฟาสซิสต์รับรู้ได้ว่าชีวิตคือการต่อสู้ ซึ่งเป็นความจำเป็นของมนุษย์ที่จะต้องเอาชนะได้ด้วยตัวเองด้วยสถานะที่น่ายกย่อง ซึ่งทำได้โดย ก่อนอื่นก็ด้วยการจำกัดตนเอง (ทั้งทางด้านกายภาพ, ศิลธรรม, สติปัญญา) เพื่อใช้เป็นเครื่องมือซึ่งจำเป็นต่อการเอาชนะ ทั้งสำหรับปัจเจก ชาติ และมนุษยชาติ ต่อจากนั้นก็ด้วยคุณค่าทางวัฒนธรรมระดับสูงในทุกๆ รูปแบบ (ศิลปะ, ศาสนา, วิทยาศาสตร์) และความสำคัญของการศึกษา ต่อจากนั้นก็ด้วยแก่นของคุณค่าในการทำงาน โดยการที่มนุษย์ควบคุมธรรมชาติและสร้างโลกของตนเองขึ้นมา (เศรษฐกิจ, การเมือง, จริยธรรม, และภูมิปัญญา)¹¹

4.2.2 ความคิดที่สนับสนุนหน้าที่ในการต่อสู้และปฏิบัติ

การอธิบายถึงหน้าที่โดยทั่วไปของชีวิตแบบฟาสซิสต์ข้างต้น มีความคิดหนึ่งที่สนับสนุนอยู่เบื้องหลัง นั่นก็คือ ความคิดที่ว่า

¹⁰ Ibid., p.19. หรือดูภาคผนวก ก หน้า 122.

¹¹ Ibid., pp.8-9. หรือดูภาคผนวก ก หน้า 116.

...ฟาสซิสต์ไม่เชื่อในความเป็นไปได้หรือเอกภาพของสันติภาพที่ถาวร ฟาสซิสต์ละทิ้งแนวคิดเรื่องสันติวิธีซึ่งเปรียบเสมือนเสื้อคลุมของความขี้ลาด เนื้อหา ซึ่งแตกต่างกันโดยสิ้นเชิงกับการเสียสละตนเอง...¹²

สำหรับมุสโสลินีแล้ว ความคิดในเรื่องการพัฒนาซึ่งนำไปสู่โลกที่มีแต่ความสงบสุขของมนุษยชาตินั้น เป็นเรื่องที่ไม่ได้อยู่จริง แม้โลกในอนาคตจะมีสันติสุข แต่สันติสุขที่เกิดขึ้นก็เป็นเพียงสิ่งที่ไม่ยั่งยืนและถาวร ดังนั้น แนวคิดที่เสนอสมมติฐานในเรื่องความสันติสุขในสังคม จึงเป็นแนวคิดที่เพ้อฝัน เหตุผลที่เป็นเช่นนี้เป็นเพราะ มุสโสลินีเชื่อว่าชีวิตเต็มไปด้วยสิ่งที่ตรงกันข้ามซึ่งไม่มีวันที่จะสมดุลหรือกลมกลืนเป็นหนึ่งเดียวกันได้ทั้งหมด

ความไม่สมบูรณ์ของชีวิตดังกล่าว สำหรับฟาสซิสต์แล้วไม่ใช่เพียงแค่เรื่องของมูลเหตุจูงใจทางเศรษฐกิจ ที่นำไปสู่แนวคิดตามความคิดของสังคมนิยมที่ว่า "... การต่อสู้ทางชนชั้นเป็นเหตุการณ์สำคัญในการเปลี่ยนแปลงสังคม ..." ¹³ ซึ่งในที่สุดแล้ว "... ลำดับขั้นของวิวัฒนาการทางเศรษฐกิจก็จะต้องพัฒนาไปสู่สังคมนิยมเต็มรูปแบบที่มีความสะดวกสบายทางวัตถุขั้นสูงสุด ..." ¹⁴ แต่ประวัติศาสตร์ที่ผ่านมาของมนุษยชาตินั้น ล้วนแล้วแต่ฉายภาพของการต่อสู้และความขัดแย้งระหว่างสิ่งต่าง ๆ ที่ตรงกันข้ามมากมายหลากหลาย เช่น ความขัดแย้งทางเศรษฐกิจ การเมือง หรือความขัดแย้งทางความคิด ที่ซึ่งแม้แต่ในช่วงเวลาของความพยายามสร้างสันติสุขให้เกิดขึ้นในอนาคต มนุษย์ก็ยังต้องต่อสู้กับสิ่งต่าง ๆ ที่เป็นตัวกอยขัดขวางความต้องการสันติสุขนี้อยู่ตลอดเวลา และสิ่งที่กอยขัดขวางสันติสุขดังกล่าว ก็จะไม่วันหมดไปได้ การต่อสู้และความขัดแย้งระหว่างสิ่งที่ตรงกันข้ามจึงถือเป็นปรากฏการณ์หนึ่งของธรรมชาติ ที่นำไปสู่การให้กำเนิดสิ่งต่าง ๆ ในโลก และสิ่งต่าง ๆ ที่เกิดขึ้นใหม่นี้ ก็จะนำไปสู่ความขัดแย้งกับสิ่งที่ตรงกันข้ามอื่น ๆ และนำไปสู่การสร้างสรรค์สิ่งใหม่ ๆ ต่อไป ในทางกลับกัน ถ้าหากสมมติฐานที่ว่า สังคมจะพัฒนาไปสู่ความสันติสุขในอนาคต เป็นเรื่องที่จะเกิดขึ้นจริงแล้ว การต่อสู้และความขัดแย้งที่ยุติลงก็จะนำไปสู่การสิ้นสุดลงของประวัติศาสตร์มนุษยชาติตามไปด้วย แต่การสิ้นสุดของประวัติศาสตร์ก็เป็นเรื่องที่มุสโสลินียืนยันว่าไม่มีทางที่จะเกิดขึ้นได้จริงในอนาคต เพราะสิ่งต่าง ๆ ที่ตรงกันข้ามทั้งหมดในโลกนี้ ไม่มีทางที่จะกลายเป็นหนึ่งเดียวกันได้ ดังเช่นที่มุสโสลินีกล่าวว่า

การต่อสู้คือต้นกำเนิดของทุกสิ่ง เพราะชีวิตเต็มไปด้วยสิ่งที่ตรงกันข้าม มีทั้งความรักและความเกลียดชัง ชาวและคำ กลางวันและกลางคืน ดีและชั่ว ดังนั้น

¹² Ibid., p.19. หรือดูภาคผนวก ก หน้า 121.

¹³ Ibid., p.20. หรือดูภาคผนวก ก หน้า 122.

¹⁴ Ibid., p.21. หรือดูภาคผนวก ก หน้า 122.

จนกว่าสิ่งที่ตรงกันข้ามต่าง ๆ เหล่านี้จะเกิดความสมดุล ชะตากรรมแห่งการต่อสู้ก็จะยังคงฝังอยู่ในรากเหง้าของธรรมชาติของมนุษย์...¹⁵

ในเมื่อสันติภาพที่ถาวรเป็นสิ่งที่ไม่มีอยู่จริง การอ้างถึงวิธีการสันติวิธีและสันติภาพจึงเป็นการกระทำของคนขี้ลาดและเฉื่อยชา ที่ละทิ้งซึ่งทุกสิ่งทุกอย่าง ดังนั้น สำหรับฟาสซิสต์แล้ว การต่อสู้จึงเป็นหน้าที่ของชีวิตทุกชีวิต แต่ในบรรดาการต่อสู้ทั้งหลาย มีเพียงการต่อสู้และการปฏิบัติอย่างกล้าหาญต่อความเห็นแก่ตัวตามธรรมชาติของมนุษย์เท่านั้น ที่จะเปิดช่องทางให้มนุษย์สามารถแสดงผลกำลังอันสูงสุดของตนเอง และเป็นตราประทับหรือเครื่องหมายแห่งความสูงส่งให้กับมนุษย์ได้

4.3 ประวัติศาสตร์กับชีวิต และหน้าที่ของชีวิต

4.3.1 ความสัมพันธ์ระหว่างชีวิต หน้าที่ และประวัติศาสตร์ของมนุษย์

แนวคิดฟาสซิสต์ให้ความสำคัญกับประวัติศาสตร์ของสังคมอย่างมาก เพราะประวัติศาสตร์มีความสัมพันธ์กับชีวิต และหน้าที่ของชีวิต จากการที่ประวัติศาสตร์เป็นสิ่งที่แสดงออกซึ่งตัวตนของมนุษย์ที่อยู่ในสังคมนั้น ๆ และในทางกลับกัน ผลของการแสดงออกของตัวตนมนุษย์ก็สามารถกำหนดประวัติศาสตร์ในอนาคตได้ โดยสามารถแบ่งการอธิบายได้ 3 ทาง ดังนี้

ในทางแรก อธิบายได้ว่า ประวัติศาสตร์ได้แสดงให้เห็นความจริงที่ว่าหน้าที่ของชีวิตก็คือ การต่อสู้และปฏิบัติต่อธรรมชาติที่เห็นแก่ตัวของมนุษย์ เพื่อประโยชน์ของสังคมโดยรวม ซึ่งเป็นหน้าที่ของชีวิตแบบฟาสซิสต์ ดังที่ได้อธิบายไว้ในหัวข้อก่อนหน้า

ในอีกทางหนึ่ง เราจะพบว่า

ความคิดแบบฟาสซิสต์ในเรื่องประวัติศาสตร์นั้น มนุษย์จะเป็นมนุษย์ได้โดยจริยธรรมของกระบวนการทางจิตวิญญาณซึ่งเขาอุทิศตนในฐานะสมาชิกของครอบครัว ของกลุ่มทางสังคม ของชาติ และในหน้าที่ของประวัติศาสตร์ที่ชาติทั้งหลายได้อุทิศตนเอง ซึ่งนำไปสู่คุณค่าที่ยิ่งใหญ่ของประเพณีที่อยู่ในการบันทึก ในภาษา ในธรรมเนียม และในกฎของชีวิตในสังคม ภายนอกประวัติศาสตร์ มนุษย์เป็นสิ่งที่ไร้ตัวตน...¹⁶

¹⁵ Ibid., p.35. หรือดูภาคผนวก ก หน้า 131.

¹⁶ Ibid., pp.9-10. หรือดูภาคผนวก ก หน้า 116 – 117.

กล่าวคือ ภายในสังคมที่มีความสัมพันธ์อันสลับซับซ้อนของมนุษย์ ทั้งในรูปแบบของครอบครัว กลุ่มทางสังคม หรือรูปแบบของคนในชาติ ฯลฯ นั้น เต็มไปด้วยประวัติศาสตร์ที่ถูกสร้างขึ้นจากการดำเนินชีวิตที่สั่งสมไปด้วยวัฒนธรรม ศิลธรรม ประเพณี วิถีชีวิต ของผู้คนในชาติหรือในสังคม ซึ่งแสดงออกผ่านทางกรบันทึกเรื่องราวต่าง ๆ ทั้งที่เป็นตัวอักษรและภาพวาด รวมถึงทางภาษา ธรรมเนียมปฏิบัติ หรือกฎของสังคม มาอย่างต่อเนื่องยาวนาน ซึ่งสำหรับฟาสซิสต์แล้ว วัฒนธรรม ศิลธรรม ประเพณี และวิถีชีวิตของผู้คนเหล่านี้ เป็นทั้งแนวทางในการทำหน้าที่ตามหลักการแบบฟาสซิสต์ และยังเป็นผลผลิตที่เกิดขึ้นจากการทำหน้าที่ตามหลักการฟาสซิสต์ของชีวิตในสังคมนั้น ๆ ด้วย ดังนั้น จึงกล่าวได้ว่า ประวัติศาสตร์ก็คือสิ่งที่สะท้อนให้เห็นถึงการทำหน้าที่ของชีวิตแบบฟาสซิสต์ ซึ่งเป็นตัวตนของชีวิตตามแนวคิดฟาสซิสต์นั่นเอง

ในทางที่สาม นอกจากที่ประวัติศาสตร์จะมีความสัมพันธ์กับชีวิต และหน้าที่ของชีวิต ในฐานะที่เป็นสิ่งสะท้อนถึงการแสดงออกของชีวิตแบบฟาสซิสต์ทั้ง 2 ทางแล้ว ประวัติศาสตร์ยังมีความสัมพันธ์กับชีวิต และหน้าที่ของชีวิต จากผลของการทำหน้าที่ของชีวิตแบบฟาสซิสต์ ที่ถูกคาดหมายว่าจะนำไปสู่การสร้างประวัติศาสตร์แบบฟาสซิสต์ที่จะดำเนินต่อไปในอนาคต อันเป็นความปรารถนาของฟาสซิสต์ “...ที่จะเผยแพร่แนวคิดไปสู่การสรรค์สร้างประวัติศาสตร์ แม้ว่าจะเป็นการกระทำที่เรียบง่ายก็ตาม”¹⁷

ความสัมพันธ์ต่อชีวิตและหน้าที่ของชีวิตในที่นี้ จึงแสดงให้เห็นว่าการสนับสนุนและการให้ความสำคัญกับประวัติศาสตร์หรือเรื่องราวในอดีตที่ผ่านมาของแนวคิดฟาสซิสต์ ไม่ได้หมายความว่า จะเป็นการปฏิเสธและต่อต้านพัฒนาการหรือความก้าวหน้าของอนาคต แต่พัฒนาการและความก้าวหน้าต่าง ๆ ที่จะสร้างขึ้นมา เป็นเรื่องที่ต้องคำนึงอยู่บนฐานของความรู้ความเข้าใจทางประวัติศาสตร์ที่ผ่านการสังเคราะห์มาตั้งแต่ในอดีต

4.4 สรุป

ชีวิตแบบฟาสซิสต์ คือการเคลื่อนไหวของจิตวิญญาณ ที่มีความสามารถในการคิด พัฒนา และปรับปรุง ตัวเอง ภายใต้หลักการของความคิดหนึ่ง ๆ และความคิดอื่นที่เข้ามาแทนที่ในช่วงเวลาต่อมาได้ดั่งเช่นสิ่งมีชีวิตทั่วไป และในขณะเดียวกัน ชีวิตแบบฟาสซิสต์ก็ยังเป็นชีวิตที่ยึดมั่นต่อการทำหน้าที่สากล ซึ่งได้รับการผลักดันมาจากการเคลื่อนไหวทางจิตวิญญาณตามเนื้อหาของจิตวิญญาณแบบฟาสซิสต์ นั่นก็คือ หน้าที่ในการปฏิบัติและต่อสู้ที่ครอบคลุมองค์ประกอบทั้งหมดของ

¹⁷ Ibid., p.37.. หรือดูภาคผนวก ก หน้า 133.

ชีวิต ตั้งแต่การต่อสู้กับตนเองทั้งทางด้านกายภาพและภายใน รวมถึงการต่อสู้กับวัฒนธรรม และกิจกรรมทั้งหลายของชีวิตมนุษย์ ที่เกี่ยวข้องกับการสร้างความสุข หรือประโยชน์ส่วนตัว เพื่อให้เป็นชีวิตที่ดำเนินตามกฎของศีลธรรม ทั้งการเสียสละ และการละทิ้งความสุขหรือผลประโยชน์ส่วนตัวเพื่อส่วนรวม อัน ได้แก่ ชาติ และรัฐ ซึ่งความคิดแบบฟาสซิสต์ในเรื่องชีวิตและหน้าที่ดังกล่าวนี้ ยังได้แสดงให้เห็นถึงความสัมพันธ์กับประวัติศาสตร์ของชีวิต รวมทั้งการปฏิเสธแนวคิดเรื่องความสงบสุขและสันติภาพของสังคมนอกด้วย